

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/472/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2314205505
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2314205505.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a členov senátu: JUDr. Anton Jaček a JUDr. Martina Valentová, v právnej veci navrhovateľa: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpeného spoločnosťou: JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO 47 233 516, proti odporkyni: A. J., nar. X.XX.XXXX, bytom Q., F. XX/XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne: Občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom Bratislava, Šafárikovo nám. 7, IČO: 42 362 962, zastúpeného advokátom: JUDr. Bohdan Jakubis, so sídlom Bratislava, Dobrovičova 13, o zaplatenie 1.847,88 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Galanta č.k. 5C/153/2014-36 zo dňa 18.6.2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd návrh zamietol a odporkyni náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie súd právne odôvodnil s použitím ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 39 ods. 1, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, 2, 3, 4 zák. č. 250/2001 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy, § 4 ods. 8 zák. č. 250/2007 v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Súd vychádzal zo skutkových zistení, že odporkyňa uzatvorila s navrhovateľom zmluvu o revolvingovom úvere v zmysle ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 1.500,- Eur, ktorý mala splácať po 80,34 Eur mesačne po dobu 42 mesiacov. Uzavrel, že právny vzťah medzi účastníkmi založený predmetnou zmluvou o úvere je vzťahom spotrebiteľským a preto je potrebné ho posudzovať podľa zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Keďže zmluva uzavretá medzi účastníkmi je spotrebiteľskou zmluvou spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. V zmysle zmluvy výška ročného úroku z úveru predstavovala 70,01%, pričom z internetovej stránky NBS boli priemerné úrokové miery úverov od 1 do 5 rokov v máji 2010 14,83%. Súd považoval za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu prevyšujúcu priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami a ak veriteľ využije tieseň spotrebiteľa a jeho neskúsenosť, ľahkomyselnosť, rozrušenie, prípadne slabomyselnosť. Aj pri nedbanlivosti veriteľa ide o vykorisťovanie spotrebiteľa a úverová zmluva je v časti odplaty absolútne neplatná vzhľadom na to, že podstatným spôsobom prevyšovala úroky, ktoré boli poskytované v čase uzavretia zmluvy peňažnými ústavmi. Ďalej súd s poukazom na § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z.z. uzavrel, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, v dôsledku čoho je potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Navyiac zmluva neobsahovala ani konečnú splatnosť úveru podľa § 4 ods. 2 písm. g) citovaného zákona, čo tiež spôsobilo, že úver bolo potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Súd mal preukázané, že odporkyňa

uhradila navrhovateľovi 1.527,66 Eur, pričom poskytnutých jej bolo 1.284,25 Eur, takže zjavne zaplatila navrhovateľovi viac, ako mala a preto súd návrh navrhovateľa ako nedôvodný v celom rozsahu zamietol. K tvrdeniam navrhovateľa o tom, že z dôvodu dohody o odklade troch splátok mala odporkyňa uhradiť odplatu, súd priznal, že súčasťou zmluvy o úvere je i dohoda o poskytnutí služby uzavretá podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, avšak ide o formulárovú zmluvu, ktorej podmienky neboli individuálne dojednané a súd je toho názoru, že spotrebiteľ túto podpísal v rozrušení, pričom navrhovateľ využil a zneužil svoje postavenie, ľahkomyseľnosť, rozrušenie, prípadne slabomyseľnosť spotrebiteľa. Výška odplaty 215,75 Eur v prípade úveru a 112,08 Eur v prípade revolvingu, o ktorú mala byť započítaním odporkyni vyplatená nižšia suma ako bola dojednaná v zmluve, síce bola podpísaná ručne, v konečnom dôsledku ale nie je zrejmé akým spôsobom bola uvedená odplata vyčíslená. Súdu sa javí ako v rozpore s dobrými mravmi, keďže jej výška dosahuje skoro trojnásobok mesačnej splátky. Takéto dojednanie odplaty je v rozpore s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatné. V tejto súvislosti súd poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č.k. 20Co/12/2012 i rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 26/2011. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej odporkyni náhradu trov konania nepriznal, keďže si ju neuplatnila a zo spisu jej žiadne nevyplývajú.

Proti tomuto rozsudku, v celom jeho rozsahu, podal prostredníctvom svojho právneho zastúpenia odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovie, odporcu zaviazne na zaplatenie žalovaných nárokov a náhrady trov konania v konaní pred súdom prvého stupňa alternatívne, aby napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil vyčíslenú náhradu trov odvolacieho konania v sume 107,24 Eur. Odvolateľ predovšetkým namietal závery súdu o neprimeraných úrokoch v rozpore s dobrými mravmi, s poukazom na § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy platilo, že odplata nesmie podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery v mieste bydliska spotrebiteľa v čase uzavretia zmluvy. Malo sa aplikovať ust. § 3 ods. 10 a 11 zák. č. 258/2001 Z.z. podľa ktorých odplata nesmie prevýšiť výšku ustanovenú nariadením vlády a neplatná je v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto ustanoveniu. Podľa § 1 ods. 1 Nariadenia vlády č. 238/2008 Z.z. potom výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru nesmie prevýšiť sumu, ktorá zodpovedá dvojnásobku priemernej hodnoty RPMN pre príslušný typ spotrebiteľského úveru platnej ku dňu podpisu zmluvy. V zmluve o revolvingovom úvere bola dodržaná právna úprava o maximálnej výške odplaty za požičanie peňažných prostriedkov titulom spotrebiteľského úveru a napriek tomu súd rozhodol úplne opačne, pričom nevzal do úvahy relevantnú právnu normu. Tým bol popretý prvok predvídateľnosti súdneho rozhodnutia a princíp legitímneho očakávania. Maximálna výška odplaty za rovnaký spotrebiteľský úver bola v zmysle uvedeného 79,08%, túto výšku odplaty v zmluve neprevyšuje, je teda v súlade s platnou právnu normou. Osobitná úprava maximálne prípustnej výške odplaty má pritom aplikačnú prednosť pred všeobecnou úpravou, ako sú dobré mravy. Napadnutý rozsudok vykazuje tak znaky arbitrárnosti. Žiadny rozpor so zákonom ohľadne výšky úrokov nenastal a preto tieto závery súdu nie sú správne.

Odvolateľ namietal tiež správnosť záverov súdu prvého stupňa podľa ktorých v zmluve absentujú zákonom predpísané náležitosti a tiež, že by mal byť úver bezúročným a bez poplatkov. Ust. § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. nebolo zo strany súdu správne vyložené a aplikované. Pre jeho aplikáciu sa vyžaduje absencia všetkých tam zdôraznených náležitostí, keďže oddeľovník medzi jednotlivými náležitosťami nahrádza spojku „a“, pričom použitie spojky „a“ predstavuje konjunkciu, teda podmienku vyžadujúcu, aby boli súčasne splnené nejaké podmienky. Nasvedčuje tomu i že zákonodarca v texte používa pojem náležitosti a nie niektorá z náležitostí a podobne. Keďže v tomto prípade súd nekonštatoval, že chýbali všetky tam uvedené náležitosti, záver súdu o tom, že úver je bezúročným a bez poplatkov nie je zákonným a správnym.

Z odôvodnenia rozsudku pritom nevyplýva, či sa súd zaoberal všetkými vo veci predloženými listinami tvoriacimi zmluvu o revolvingovom úvere. Zákon pritom nevyžaduje, aby jednotlivé strany tvoriace listinu o právnom úkone boli samostatne podpísované. Z čl. 7 bod 7.1 Zmluvy o revolvingovom úvere pritom vyplýva, že oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi predstavuje jeho neoddeliteľnú súčasť. Údaj o konečnej splatnosti úveru je pritom uvedený v tomto oznámení, kde sa uvádza dátum splatnosti

poslednej splátky. I preto navrhovateľ tvrdí, že záver súdu o bezúročnom úvere a bez poplatkov nie je zákonným a správnym.

Ohľadne nedostatku ďalšej náležitosti: počet, termíny a výška splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov sú závery súdu rovnako nesprávne. Uzavretá zmluva obsahuje stanovenie počtu splátok, ich výšku a termíny splatnosti. Požiadavku na samostatné rozpisovanie výšky, počtu a termínov splatnosti splátok, úrokov, istiny je potrebné posudzovať s ohľadom na praktický význam a reálnu využiteľnosť daných údajov. Takáto požiadavka by mala reálne a praktické opodstatnenie len vtedy, ak by sa istina, úroky alebo poplatky uhrádzali v iných termínoch splatnosti v rôznych počtoch splátok a podobne, čo nie je daný prípad. Závery súdu o chýbajúcich náležitostiach v zmluve vychádzajú nielen z nesprávnych skutkových zistení, ale súd nesprávne posúdil úver ako bezúročný a bez poplatkov, keďže správne ani neaplikoval právnu normu na skutkový stav veci.

Navrhovateľ namietal tiež závery súdu o neplatnosti odplaty za poskytnutie služby odkladu splátok pre rozpor s dobrými mravmi. Z rozhodnutia nie je zrejmé, ktoré zákonné ustanovenie oprávňuje súd nahradzovať vôľu účastníkov vlastným posúdením. Odporca dobrovoľne uzavrel dohodu o poskytnutí danej služby, zaplatil si za poskytnutie služby a následne túto službu aj reálne využil. Ak sa súdu javila odplata neprimerane vysoká, mal v odôvodnení uviesť aká výška by bola v súlade s dobrými mravmi. To, že súd považuje výšku odplaty za neprimeranú neznamená a nezakladá dôvod na automatické posúdenie ako rozpor s dobrými mravmi.

Odporkyňa odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadrila.

Rovnako vedľajší účastník, ktorý vstúpil do konania až v priebehu odvolacieho konania, sa k doručenému odvolaniu písomne nevyjadril, ani žiadne ďalšie podanie, okrem oznámenia o vstupe do konania, do spisu nepredložil.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a), c), d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania navrhovateľa bolo posúdiť, či prvostupňový súd rozhodol vo veci správne, ak žalobu zamietol z toho dôvodu, že predmetný úver považoval za bezúročný a bez poplatkov.

Navrhovateľ okrem iného namietal, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil v dôsledku nesprávneho výkladu § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy: „Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa ods. 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.“ s tým, že všetky vymenované nedostatky musia byť splnené kumulatívne s poukazom na použitie spojky „a“, ktorá predstavuje konjunkciu. Zároveň zákonodarca používa pojem náležitosti pri chýbajúcich častiach zmluvy a nie niektorá z náležitostí. Odvolací súd sa s týmto názorom odvolateľa nezhodol.

Interpretácia, resp. výklad právnej normy je nevyhnutnou súčasťou tak právnej teórie, ako aj právnej praxe. Právny výklad je integrálnou súčasťou procesu aplikácie práva, čo sa najzreteľnejšie prejavuje v

súdnej aplikácii práva. Úlohou výkladu je konkretizácia zákona v danom prípade, teda úloha aplikácie práva. Predstavuje predovšetkým proces objasňovania zmyslu, obsahu a významu textov prameňov práva ako nosičov právnych pravidiel. Cieľom interpretácie právnych noriem je zisťovať a objasňovať ich obsah, často aj nad rámec gramatického výkladu. Nemožno lipnúť na formalistickom výklade bez prihliadnutia na právne princípy, ktoré sú výrazom hodnôt. Samotný výklad v niektorých prípadoch značne presahuje rozsah textu prameňov práva a je výsledkom právnikreatívnej činnosti sudcov. Právny výklad je racionálna činnosť, ktorá dáva zmysel právnemu textu, pričom požiadavka racionality je kľúčová. Teleologický výklad právnej normy postihuje zmysel resp. cieľ právnej normy v súvislosti s najvšeobecnejšími podmienkami, v ktorých sa má norma realizovať. Ide o hľadanie účelu zákonného ustanovenia a to v kontexte spoločenských podmienok v okamžiku interpretácie. Pre výklad právneho predpisu je rozhodujúca v ňom vyjadrená vôľa zákonodarcu, ktorú možno objektivizovať tak, ako to vyplýva zo znenia zákonného ustanovenia a významových súvislostí, do ktorých je zaradené. Sudca sa pritom nemusí zastaviť u doslovného znenia normy. Viazanosť zákonom neznamená viazanosť písmenami spolu s nutnosťou doslovného výkladu, ale väzbu na zmysel a účel zákona.

Je nesporné, že citované ustanovenie § 4 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch má za účel - cieľ ochranu spotrebiteľa tak, aby dodávateľ bol povinný spotrebiteľovi ešte pred uzavretím zmluvy, resp. priamo v nej poskytnúť prehľadne všetky relevantné údaje na základe ktorých sa spotrebiteľ môže rozhodnúť, či zmluvu o úvere uzavrie alebo nie. Spotrebiteľ musí byť pred uzavretím zmluvy o úvere dôkladne informovaný. Na to, aby sa spotrebiteľ mohol rozhodnúť na základe úplnej znalosti veci, musia sa mu pred uzavretím zmluvy o úvere poskytnúť primerané informácie o podmienkach a nákladoch spojených s úverom a o jeho povinnostiach, ktoré spotrebiteľ môže zväziť. Aby bolo zabezpečené, že spotrebiteľ bude mať vždy dostatok relevantných informácií pre svoje rozhodnutie, zákonodarca v § 4 citovaného zákona vymenúva zákonné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V rámci nich vymenúva tie, ktorých neuvedenie v písomnej zmluve má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, čo predstavuje určitý postih - sankciu pre dodávateľa, ktorý zákonom predpísané náležitosti v zmluve neuvedie. Cieľom zákonodarcu pod hrozbou uvedeného následku teda bolo donútiť dodávateľov - veriteľov, aby stanovené náležitosti - údaje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzali. Vychádzajúc z uvedeného teologického výkladu by bolo nelogické, ak by zákonodarca hodlal postihnúť následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru iba tie úvery resp. zmluvy, ktoré by neobsahovali kumulatívne všetky náležitosti podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona. V takom prípade by totiž veriteľovi ako dodávateľovi stačilo v zmluve uviesť iba jedinú z vymenovaných náležitostí a následku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru by sa tým vyhol a to napriek tomu, že písomná zmluva by požadovanú časť zákonom predpísaných náležitostí neobsahovala. Účel zákonodarcu dosiahnuť, aby dodávateľ bol povinný oboznámiť spotrebiteľa so všetkými relevantnými údajmi potrebnými pre zváženie úveru by sa tým nedosiahol a zmysel tejto úpravy právnej normy nebol naplnený. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd zhodne s prvostupňovým je toho názoru, že s poukazom na znenie § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch je potrebné vykladať tak, že absencia už len jednej z náležitostí vymenovaných v § 4 ods. 3 citovaného ustanovenia spôsobuje, že predmetný úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom odvolateľa v tom smere, že cit. ust. § 4 ods. 1 písm. i) zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch ... nehovorí o uvádzaní počtu, termínov a výšky splátok úrokov, splátok istiny a splátok iných poplatkov jednotlivo popri sebe. Naopak už zo základného gramatického výkladu citovaného ustanovenia je zrejmé, že požiadavka na to, aby v zmluve o spotrebiteľskom úvere bola ako náležitosť uvedená výška, počet a termíny splátok sa vzťahuje osobitne ako k istine, tak k úrokom, tak aj k iným poplatkom. Vzhľadom na slovné znenie citovaného ustanovenia by ani iný výklad nebol logický. Zmluva o spotrebiteľskom úvere teda v zmysle citovaného ustanovenia musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok ako istiny, tak aj úrokov, tak aj iných poplatkov, čo v danom prípade neobsahuje.

Keďže potom v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere nesporne nie je uvedená náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, a to výška, počet a termíny splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov, (čo odvolateľ sčasti ani nepopiera, iba polemizuje s významom a účelnosťou takýchto údajov v zmluve, čo je vzhľadom na zákonnú úpravu irelevantné), bolo potom nevyhnutné predmetnú zmluvu o úvere s použitím § 4

ods. 3 citovaného zákona považovať za bezúročnú a bez (akýchkoľvek) poplatkov. Vzhľadom na zásadu hospodárnosti občianskeho súdneho konania bolo už potom nadbytočným zaoberať sa ďalšou argumentáciou odvolateľa, už neschopnou zvrátiť výsledok konania, včítane poplatku za odklad splátok.

Keďže potom v konaní bolo preukázané a nesporné, že odporkyňa v priebehu splácania už uhradila na základe dlhu z predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere 1.527,66 Eur a úver jej bol poskytnutý vo výške 1.284,25 Eur, čo nebolo medzi účastníkmi sporné a odvolateľ tieto závery súdu prvého stupňa nenamietal, zaplatila teda sumu presahujúcu poskytnutú istinu, bolo potom potrebným žalobu navrhovateľa ako nedôvodnú zamietnuť.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odôvodňujúcu zamietnutie návrhu navrhovateľa, potom odvolací súd zamietajúci rozsudok súdu prvého stupňa, včítane závislého a tiež vecne správneho výroku o náhrade trov konania, s použitím ust. § 219 ods. 1 O.s.p., potvrdil.

V odvolacom konaní opäť plne úspešnej odporkyni vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému navrhovateľovi. Keďže ale odporkyňa si náhradu trov odvolacieho konania návrhom v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnila, odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.